

महाराष्ट्र जिल्हा नियोजन समिती (रचना व कामे)

अधिनियम, १९९८

जिल्ह्यातील पंचायती व नगरपालिका यांनी तयार केलेल्या योजना एकत्रित करण्यासाठी आणि संपूर्ण जिल्ह्यासाठी विकास योजनेचा मसुदा तयार करण्यासाठी जिल्हा पातळीवर जिल्हा नियोजन समितीची रचना करण्याकरिता तरतूद करण्यासाठी आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींसाठी तरतूद करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, जिल्ह्यातील पंचायती व नगरपालिका यांनी तयार केलेल्या योजना एकत्रित करण्यासाठी व संपूर्ण जिल्ह्यासाठी विकास योजनेचा मसुदा तयार करण्याकरिता जिल्हा पातळीवर जिल्हा नियोजन समितीची रचना करण्यासाठी तरतूद करण्याकरिता आणि त्यांच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींसाठी तरतूद करण्याकरिता कायदा अधिनियमित करणे इष्ट आहे ;

त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या एकोणपन्नासाव्या वर्षी, याद्वारे पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे.

प्रकरण एक प्रारंभिक

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र जिल्हा नियोजन समिती (रचना व कामे) अधिनियम, १९९८ संक्षिप्त नाव, असे म्हणावे.
- (२) तो भारताच्या संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचीच्या परिच्छेद ६ द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या व्याप्ती अधिकारांचा वापर करून भारताचे राष्ट्रपती यांनी वेळोवेळी घोषित केलेले अनुसूचित क्षेत्र वगळून, व संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यास लागू असेल. प्रारंभ.
- (३) तो, राज्य शासन राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील असा दिनांकास अंमलात येईल.

२. या अधिनियमात, संदर्भानुसार अन्यथा आवश्यक नसेल तर, ---

(अ) "नागरिकांचा मागासवर्ग" म्हणजे राज्य शासनाचे इतर मागासवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या व्याख्या. जमाती आणि मागासवर्ग म्हणून वेळोवेळी घोषित केलेले असे वर्ग किंवा अशा वर्गाचे भाग किंवा त्यामधील गट;

१।(अ-एक) "मतदार संघ" म्हणजे, जिल्हा नियोजन समितीच्या निवडणूकीसाठी असलेला मतदार संघ आणि त्यात ज्या त्या जिल्ह्यातील अनुक्रमे जिल्हा परिषद, नगर पंचायत, नगर परिषदा आणि महानगरपालिका क्षेत्र मिळून बनलेला ग्रामीण क्षेत्र मतदार संघ, संक्रमणात्मक क्षेत्र मतदार संघ, लहान नागरी क्षेत्र मतदार संघ आणि मोठे नागरी क्षेत्र मतदार संघ यांचा समावेश असेल;]

(ब) "संविधान" म्हणजे, भारताचे संविधान;

- योजनेमध्ये व वाषिक योजनेमध्ये रुपरेषा दर्शवता आलेली अर्थव्यवस्थेच्या प्राथमिक, निर्माणक आणि सेवाक्षेत्रासाठी असलेली सामाजिक - आर्थिक विकास योजना;
- (ड) "जिल्हा" म्हणजे, संविधानाच्या अनुच्छेद २४३-त च्या खंड (ख) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे असलेला जिल्हा;
- (ई) "जिल्ह्याचा प्रभारी मंत्री" म्हणजे जिल्ह्याचा प्रभारी मंत्री म्हणून राज्य शासनाने पदनिर्देशित केलेला मंत्री;
- (फ) "नगरपालिका" म्हणजे संविधानाच्या अनुच्छेद २४३-त च्या खंड (ड) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे असणारी नगरपालिका;
- १(ग) "पंचायत" म्हणजे, महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ याच्या १९६२ कलम ९ अन्वये रचना केलेली जिल्हा स्तरीय पंचायत (जिल्हापरिषद)] चा महा.
- (ह) "लोकसंख्या" म्हणजे, जिची संबंधित आकडेवारी प्रसिध्द करण्यात आली आहे अशी, लगत ५ पूर्ववर्ती जनगणनेच्या वेळी निश्चित करण्यात आलेली लोकसंख्या;
- (आय) "विहित" म्हणजे, या अधिनियमान्वये तयार करण्यात आलेल्या नियमांद्वारे विहित केलेले;
- (ज) "ग्रामीण क्षेत्र" म्हणजे जिल्ह्यातील सर्व पंचायतींचा समावेश असलेले क्षेत्र;
- (के) "अनुसूचित जाती" म्हणजे, संविधानाच्या अनुच्छेद ३४१ अन्वये महाराष्ट्र राज्याच्या संबंधात अनुसूचित जाती असल्याचे मानण्यात येत असलेल्या जाती, वंश किंवा जनजाती किंवा अशा जाती, वंश किंवा जनजाती यांचे भाग किंवा त्यामधील गट;
- (ल) "अनुसूचित जनजाती" म्हणजे, संविधानाच्या अनुच्छेद ३४२ अन्वये महाराष्ट्र राज्याच्या संबंधात अनुसूचित जनजाती असल्याचे मानण्यात येत असलेल्या जनजाती किंवा जनजाती समूह यांचे भाग किंवा त्यातील गट.

प्रकरण दोन

जिल्हा नियोजन समितीची रचना व कामे

३. (१) जिल्ह्यातील पंचायती व नगरपालिका यांनी तयार केलेल्या योजना एकत्रीत करण्यासाठी व संपूर्ण जिल्ह्यासाठी विकास योजनेचा मसुदा तयार करण्यासाठी पोट-कलम (२) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे प्रत्येक जिल्ह्यासाठी तीसपेक्षा कमी नसतील व पन्नासपेक्षा जास्त इतक्या सदस्यांचा समावेश असलेली एक जिल्हा नियोजन समिती असेल.

जिल्हा
नियोजन
समितीची
रचना.

(२) (एक) वीस लाखांपेक्षा अधिक नसेल इतकी लोकसंख्या असलेल्या जिल्ह्याच्या बाबतीत या जिल्हा नियोजन समितीमध्ये तीस सदस्यांचा समावेश असेल;

(दोन) वीस लाखांपेक्षा अधिक परंतु तीस लाखांपेक्षा अधिक नसेल इतकी लोकसंख्या असलेल्या जिल्ह्याच्या बाबतीत या जिल्हा नियोजन समितीमध्ये चाळीस सदस्यांचा समावेश असेल; आणि

(तीन) तीस लाखांपेक्षा अधिक लोकसंख्या असलेल्या जिल्ह्याच्या बाबतीत या जिल्हा नियोजन समितीमध्ये पन्नास सदस्यांचा समावेश असेल.

(३) प्रत्येक नियोजन समितीमध्ये पुढील सदस्यांचा समावेश असेल:--

एक. पदसिद्ध सदस्य ---

(अ) जिल्ह्याचा प्रभारी मंत्री;

(ब) जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष;

१****

(क) जिल्ह्याचा जिल्हाधिकारी;

१****

१[दोन. नामनिर्देशित सदस्य ---- (अ) राज्यपाल, संबंधित प्रदेशाच्या सांविधिक विकास मंडळाच्या सदस्यांमधून एका सदस्यास, त्याचा प्रतिनिधी म्हणून नामनिर्देशित करतील;

(ब) राज्य शासन, महाराष्ट्र राज्य विधी मंडळाच्या व संसदेच्या सदस्यांमधून सर्व साधारणपणे, जिल्हा नियोजन समितीच्या क्षेत्रामध्ये वास्तव्य असलेल्या किंवा त्या क्षेत्रामधून निवडून आलेल्या सदस्यांमधून, दोन सदस्य नामनिर्देशित करील;

(क) राज्य शासन, पदसिद्ध सदस्य आणि खंड (अ) आणि (ब) अन्वये नामनिर्देशित केलेल्या सदस्याव्यतिरिक्त, जिल्हा नियोजना संबंधी ज्ञान असलेले सदस्य नामनिर्देशित करील. या सदस्यांची संख्या, ४० सदस्य असलेल्या जिल्हा नियोजन समितीच्या बाबतीत, दोन सदस्य आणि पन्नास सदस्य असलेल्या जिल्हा नियोजन समितीच्या बाबतीत, चार सदस्य अशी असेल;

(ड) खंड (ब) किंवा (क) अन्वये नामनिर्देशित केलेला जिल्हा नियोजन समितीचा सदस्य हा मंत्री असेल तर, अशा सदस्यास, समितीचा सह अध्यक्ष म्हणून पद निर्देशित करण्यात येईल;]

तीन. निवडून दिलेले सदस्य ----

(अ) जिल्हा नियोजन समितीमधील सदस्यांच्या एकूण संख्येच्या चार- पंचमांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य हे, जिल्ह्यातील ग्रामीण क्षेत्रांची लोकसंख्या आणि नागरी क्षेत्रांची लोकसंख्या यांच्यामधील गुणोत्तर प्रमाणात, जिल्हा पातळीवर पंचायतीच्या जिल्ह्यांमधील नगरपालिकांच्या निर्वाचित सदस्यांनी त्यांच्यामधून निवडलेले असतील.

(ब) जिल्हा नियोजन समितीवर खंड (अ) अन्वये निवडून द्यावयाचे सदस्य हे, त्या प्रयोजनाकरिता चिन्हांकित केलेल्या निर्वाचक गणातील मतदारांमधून १[विहित रीतीने] निवडले जातील.

(क) सदस्यांची निवडणूक, विहित करण्यात येईल अशा प्राधिकरणाकडून, किंवा अधिकार्याकडून आणि विहित करण्यात येईल अशा रीतीने खंड (ब) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीनुसार घेण्यात येईल.

१[चार. विशेष निमंत्रित --- (अ) राज्य शासनाने, परिच्छेद दोन अन्वये नामनिर्देशित केलेल्या सदस्याव्यतिरिक्त असलेले जिल्हा नियोजन समितीच्या क्षेत्रामध्ये सर्वसाधारणपणे वास्तव्य असलेले किंवा त्या क्षेत्रामधून निवडून आलेले संसद सदस्य आणि महाराष्ट्र राज्य विधानमंडळाचे सदस्य ;

(ब) जिल्ह्याचा विभागीय आयुक्त;

(क) जिल्हा परिषदेचा मुख्यकार्यकारी अधिकारी;

(ड) विभागीय आयुक्तांचे कार्यालयातील विशेष कार्य अधिकारी (नियोजन);

(इ) जिल्हा नियोजन अधिकारी; आणि

(फ) जिल्हा नियोजन समितीच्या अध्यक्षी विचार विनिमय करून राज्य शासन, जिल्हा नियोजनाचा अनुभव असलेला व सामान्यपणे जिल्हा नियोजन समितीच्या क्षेत्रातील निवासी असलेल्या १०, १२ आणि १५ व्यक्तींना विशेष निमंत्रित म्हणून अनुक्रमे ३०, ४० आणि ५० सदस्य संख्या असलेल्या जिल्हा नियोजन समितीवर नामनिर्देशित करील]

(४) जिल्हयाचा प्रभारी मंत्री हा, जिल्हा नियोजन समितीचा अध्यक्ष असेल व त्या जिल्हयाचा जिल्हाधिकारी हा जिल्हा नियोजन समितीचा सदस्य-सचिव असेल.

(५) जिल्हा नियोजन समितीच्या कोणत्याही बैठकीत अध्यक्ष गैरहजर असल्यास, समितीचे सदस्य बैठकीचा अध्यक्ष म्हणून काम पाहण्यासाठी आपल्यातील एकाची १[अध्यक्ष] म्हणून निवड करू शकतील.

४. (१) जिल्हा नियोजन समितीमध्ये निवडणुकीद्वारे भरण्यात यावयाच्या जागांमध्ये, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांचा मागासवर्ग यातील व्यक्तींसाठी व स्त्रियांसाठी पोट- कलम (२) आणि (३) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे, विहित रीतीने जागा राखून ठेवल्या जातील.

जागा
राखून
ठेवणे.

१[(२) प्रत्येक मतदार संघातील अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींसाठी राखून ठेवावयाच्या जागांच्या संख्येचे त्या मतदार संघातील सदस्यांच्या एकूण संख्येशी असणारे प्रमाण हे शक्य असेल तेथे त्या जिल्हयातील एकूण लोकसंख्येशी, जिल्हयातील अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येचे जे प्रमाण असेल त्या प्रमाणा इतकेच असेल.

परंतु, अशाप्रकारे राखून ठेवलेल्या जागांच्या एकूण संख्येपैकी १[एक-द्वितीयांश] जागा अनुसूचित जाती तील स्त्रियांसाठी राखून ठेवण्यात येतील.

परंतु आणखी असे की, अनुसूचित जातीसाठी राखून ठेवलेल्या जागांची संख्या केवळ एकच असेल, त्याबाबतीत अनुसूचित जातीच्या स्त्रियांसाठी कोणतीही जागा राखून ठेवण्यात येणार नाही]

२[(२ अ) ज्या जिल्हयात केवळ जनजाती उपयोजनेकरिता स्वतंत्र जिल्हा नियोजन समिती नसेल अशा जिल्हयाच्या जिल्हा नियोजन समितीवर, सर्व साधारण प्रवर्गातून निवडून घ्यावयाच्या जागांची संख्या ज्या मतदार संघात जास्त आहे अशा मतदार संघात, अनुसूचित जातीसाठी एक जागा राखून ठेवण्यात येईल.

परंतु, जिल्हा नियोजन समितीच्या मतदार संघातील सदस्यांमध्ये, अनुसूचित जातीचा एकही सदस्य नसेल तर, अनुसूचित जमातीसाठी जागा राखून ठेवण्यात येणार नाही.]

(३) नागरिकांच्या मागासवर्गाच्या व्यक्तीसाठी राखून ठेवण्यात यावयाच्या जागांच्या संख्येचे प्रमाण जिल्हा समितीमध्ये निवडणुकीद्वारे भरावयाच्या जागांच्या एकूण संख्येच्या तीस टक्के इतके असेल:

परंतु असे की, अशाप्रकारे राखून ठेवलेल्या जागांच्या एकूण संख्येपैकी १[एक द्वितीयांश] जागा नागरिकांच्या मागासवर्गाच्या प्रवर्गातील राखून ठेवण्यात येतील.

१. सन २००० चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३०, दि.४ मे, २००० अन्वये असा बदल करण्यात आला

२. सन २००० चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३०, दि.४ मे, २००० अन्वये समावेश करण्यात आला

३. सन २०१२ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३३, दि.२४ डिसेंबर, २०१२ अन्वये बदल करण्यात आला

(४) जिल्हा नियोजन समितीमध्ये नागरी किंवा ग्रामीण क्षेत्रातील निवडणुकीद्वारे भरावयाच्या जागांच्या एकूण संख्येपैकी [एक द्वितीयांश] जागा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नागरिकांच्या मागासवर्गांच्या वर्गातील स्त्रियांसाठी राखून ठेवलेल्या जागा धरून) स्त्रियांसाठी राखून ठेवण्यात येतील.

५. (१) नामनिर्देशित केलेल्या सदस्यांच्या पदावधी राज्य शासन, जिल्हा नियोजन समितीवर असे नामनिर्देशन करताना विनिर्दिष्ट करील त्याप्रमाणे असेल.

पदावधी व
नैमितीक
रिकामी पदे
भरणे.

(२) जिल्हा नियोजन समितीवर निवडून देण्यात आलेल्या सदस्यांचा पदावधी संबंधित स्थानिक प्राधिकरणामधील त्यांच्या पदावधी बरोबरच समाप्त होईल.

(३) नामनिर्देशित केलेल्या किंवा निवडून देण्यात आलेल्या सदस्याला राज्य शासनाला उद्देशून व स्वतःच्या सहीनिशी त्यांच्या पदाचा लेखी राजीनामा देता येईल. राजीनामा राज्य शासनास ज्या तारखेस मिळेल त्या तारखेपासून अंमलात येईल.

(४) अशा राजीनाम्यामुळे अथवा सदस्याचा मृत्यु किंवा असमर्थता यांसारख्या इतर कोणत्याही कारणांमुळे निर्माण होणारे नैमित्तिक रिक्त पद यथास्थिती, नामनिर्देशनाद्वारे किंवा निवडणुकीद्वारे भरले जाईल:

परंतु अशाप्रकारे नामनिर्देशित केलेल्या किंवा निवडून दिलेला सदस्य हा, ज्याच्या जागी त्याला नामनिर्देशित केले असेल किंवा निवडून दिलेले असेल त्या सदस्याने ज्या उर्वरित अवधीपर्यंत पद धारण केले असते त्या अवधीपर्यंतच पद धारण करील.

६. राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, जिल्हा नियोजन समितीच्या सदस्याला पुढील बाबतीत पदावरून काढून टाकू शकेल, ---

सदस्यांना
काढून
टाकणे

(अ) जिल्ह्यातील महानगरपालिका, जिल्हा परिषद, नगरपरिषदा किंवा नगर पंचायती यांनी तयार केलेल्या योजना अथवा कार्यक्रम यांत समाविष्ट असलेल्या परियोजनांमध्ये किंवा कामांमध्ये त्याचा कोणताही आर्थिक हितसंबंध असेल तर, किंवा

(ब) राज्यामध्ये त्या त्यावेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदींअन्वये शिक्षापात्र असलेल्या, नैतिक अधः पाताचा अंतर्भाव असलेल्या अपराधाबद्दल त्याला दोषी ठरविण्यात आले असेल तर; किंवा

(क) निवडणूक विनंती अर्जाच्या न्याय चौकशीत तो भ्रष्टाचाराबद्दल दोषी असल्याचे आढळून आले असेल तर.

कामे पार

७. जिल्हा नियोजन समितीने कामे पार पाडताना अनुसरावयाची कार्यपद्धती विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे असेल.

पाडताना अनु
सरावयाची
कार्यपद्धती

८. जिल्हा नियोजन समितीची कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही एरव्ही, या अधिनियमाच्या कार्यवाही तरतुदीनुसार असेल तर, केवळ त्या समितीमधील एखादे पद रिक्त असल्याच्या किंवा कोणत्याही सदस्याच्या निवडणुकीमध्ये किंवा नामनिर्देशनामध्ये कोणताही दोष असल्याच्या कारणामुळे विधीग्राह्य ठरणार नाही.

असल्याचे
विधीग्राह्य
असल्याचे
गृहीत धरणे.

९. जिल्हा नियोजन समितीचा अध्यक्ष, १*** व इतर सदस्य यांना राज्य शासन वेळोवेळी निश्चित करील असे भत्ते मिळतील.

अध्यक्ष,
उपाध्यक्ष व
सदस्य
यांचे भत्ते

१०. राज्य शासन, आदेशाद्वारे, अशा आदेशात विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या तारखेपासून खाली नमूद केलेली सर्व किंवा कोणतीही कामे जिल्हा नियोजन समितीकडे सोपवील: -

जिल्हा
नियोजन
समिती
ची कामे

(अ) जिल्ह्यामधील पंचायतींनी आणि नगरपालिकांनी तयार केलेल्या जिल्हा वार्षिक योजना विचारात घेणे आणि एकत्रित करणे व संपूर्ण जिल्ह्याकरिता विकास योजनेचा मसुदा तयार करणे;

(ब) पंचायतींनी आणि नगरपालिकांनी तयार केलेल्या पंचवार्षिक योजना आणि सम्यकदर्शी योजना विचारात घेणे आणि संपूर्ण जिल्ह्यासाठी पंचवार्षिक योजना आणि सम्यकदर्शी योजना मसुद्याचे समन्वयन करणे व तो तयार करणे;

(क) जिल्हा वार्षिक योजनेच्या प्रगतीचा आढावा घेणे आणि संनियंत्रण करणे आणि राज्य शासनाने घालून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिल्हा वार्षिक योजनेच्या मंजूर तरतुदीचे पुनर्विनियोजन करण्याची सूचना करणे;

(ड) विकास योजनेच्या मंजूर मसुद्याची अध्यक्षांमार्फत राज्य शासनाकडे शिफारस करणे; आणि

(ई) संविधानाच्या अनुच्छेद २४३- यषच्या खंड (३) च्या तरतुदीचे अनुपालन केले जात असल्याची निश्चिती करणे.

कार्यकारी
समिती
आणि उप-
समित्या
यांची
रचना
करणे.

११. राज्य शासनास, या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी आवश्यक असेल अशी कार्यकारी समितीची आणि उप - समित्यांची रचना करता येतील.

१. सन २००० चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३०, दि. ४ मे, २००० अन्वये काही मजकूर वगळण्यात आला

प्रकरण तीन

संकीर्ण

१२. राज्य शासनास वेळोवेळी, उक्त उक्त समित्यांच्या कामांसंबंधातील मार्गदर्शक तत्वे किंवा राज्य त्यांनी स्वीकृत केलेले ठराव, अथवा राज्य शासनाला समित्यांच्या सहकार्याने करणे योग्य वाटेल शासनाचे अशी कोणतीही बाब यांच्यासंबंधात जिल्हा नियोजन समित्यांना निदेश देता येतील, असे निदेश निदेश. मिळाल्यानंतर जिल्हा नियोजन समित्या त्यांचे पालन करतील.

१३. (१) राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, या अधिनियमान्वये नियम करण्याच्या अधिकाराचा वापर करील.

नियम
करण्याचा
अधिकार.

(२) या अधिनियमात अन्यत्र अंतर्भूत केलेल्या, नियम करण्याच्या कोणत्याही अधिकारांस बाधा न येता राज्य शासनाला, सामान्यपणे या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी या अधिनियमाच्या तरतुदींशी सुसंगत असतील, असे नियम करता येतील.

(३) या अधिनियमान्वये करण्या आलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यानंतर, शक्य असेल तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना एकाच अधिवेशनात किंवा लागोपाठच्या दोन अधिवेशनात एकूण तीस दिवसांची होईल इतक्या मुदतीकरिता, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल आणि ज्या अधिवेशनात तो अशा रीतीने ठेवण्यात आला असेल ते अधिवेशन किंवा त्याच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समाप्त होण्यापूर्वी त्या नियमात कोणताही फेरबदल करण्यास दोन्ही सभागृहे कबूल होतील किंवा नियम करू नये म्हणून दोन्ही सभागृहे कबूल होतील आणि अशा निर्णयाबाबतची अधिसूचना राजपत्रात प्रसिध्द करतील तर, असा नियम, अशी अधिसूचना राजपत्रात प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून केवळ अशा सुधारलेल्या स्वरूपात अंमलात येईल किंवा यथास्थिति, मुळीच अंमलात येणार नाही; तथापि, असे कोणतेही फेरबदल किंवा विलोपन यामुळे त्या नियमान्वये पुर्वी केलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टींच्या विधिग्राह्यतेस बाधा येणार नाही.

१४. या अधिनियमाच्या कोणत्याही तरतुदींची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्भवली तर राज्य शासनाला, प्रसंगानुसार, या अधिनियमाची उद्दिष्टे व प्रयोजने यांच्याशी विसंगत नसेल अशी, अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनार्थ त्यास आवश्यक वाटेल अशी कोणतीही गोष्ट आदेशाद्वारे करता येईल:

अडचणी
दूर
करण्याचा
अधिकार

परंतु, असा कोणताही आदेश, या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून दोन वर्षांचा कालावधी संपल्यानंतर काढण्यात येणार नाही.